

Fenomén nadaných dětí

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky 15.05.2018

Vzdělávání a výchova nadaných dětí z pohledu praxe v ČR i mezinárodně

Eva Vondráková,

Společnost pro talent a nadání – STaN, z.s.

Společnost pro talent a nadání – STaN, z.s.

člen **ECHA** (European Council for High Ability, its Study and Development)
přidružený člen **WCGTC** (World Council for Gifted and Talented Children)

je už od svého vzniku (před 30 lety) součástí mezinárodního dění.
Stejně jako zahraniční odborné společnosti, jejichž je členem,

sdružuje odborníky, zejména pedagogy a psychology
a také rodiče nadaných dětí.

**Zabývá se nadáním ve všech oblastech a souvislostech,
u osob všeho věku, zdravých i handicapovaných,
nejčastěji však intelektovým nadáním dětí.**

Hlavní úkol:

Přinášet informace nezbytné pro kvalitní výchovu a vzdělávání nadaných

Komu? – především:

Rodičům, učitelům, psychologům,

ale i dalším zájemcům, například

řídícím pracovníkům v oblasti vzdělávání, politikům

Základní principy činnosti STaN:

Odbornost

Etika

Užitečnost/použitelnost

Důležitost/potřebnost

Efektivita

Aktuálnost na světové úrovni

Problémy, které je třeba řešit:

- Rozvoj potenciálu každého jednotlivce
- Péče o (mimořádně) nadané
- Inteligentní nakládání s vlastním životem
- Inteligentní způsob fungování společnosti

- Týká se jednotlivců
- Menších skupin
- Společnosti
- Lidstva

- Současnosti
- Blízké budoucnosti
- Vzdálené budoucnosti

Míra řízení, ne/závislost, ne/kompetence;
manipulace, naučená bezmocnost, dopady na zdraví

Styly výchovy: Autoritativní až autoritářský
Demokratický
Liberální

se promítají i do fungování společnosti.

Joan Freemanová: Jsou v zásadě dva typy škol:

- 1) Zaměřená na instituci – tam nejde téměř nic
- 2) Zaměřená na dítě – tam jde téměř všechno

Mezinárodní porovnání škol očima prvňáčka

....přechod do běžného českého školství nedává...

Chodí zde do první třídy, ačkoli v zahraničí již dva roky do školy chodil.

Tam nám říkali, že je velmi nadaný - já se svými zkušenostmi vím, že není nijak úplně mimořádný, ale je jiný...

Hodně přemýšlí v souvislostech, potřebuje mnoho podnětů a vše mít racionálně vysvětlené.

V matematice je úplně jinde než spolužáci (násobí i velkou násobilku), čtení a psaní takový standard. Velmi mu chybí způsob výuky, který tam měl - projektové vyučování s částečnou možností volby učiva.

Bohužel ani spolužáky není moc pochopen...

Je mi ho strašně líto jak se trápí... Nechá se dětmi i často vytočit, je citlivý a **neznal doted' takové ty běžné české speciality - posmívání, závist... to tam prostě absolutně nebylo.**

Péče o nadané, definice, legislativa, financování

Více než na formalitách záleží na dobré vůli:

Když je zájem, finance se najdou (Joan Freemanová)

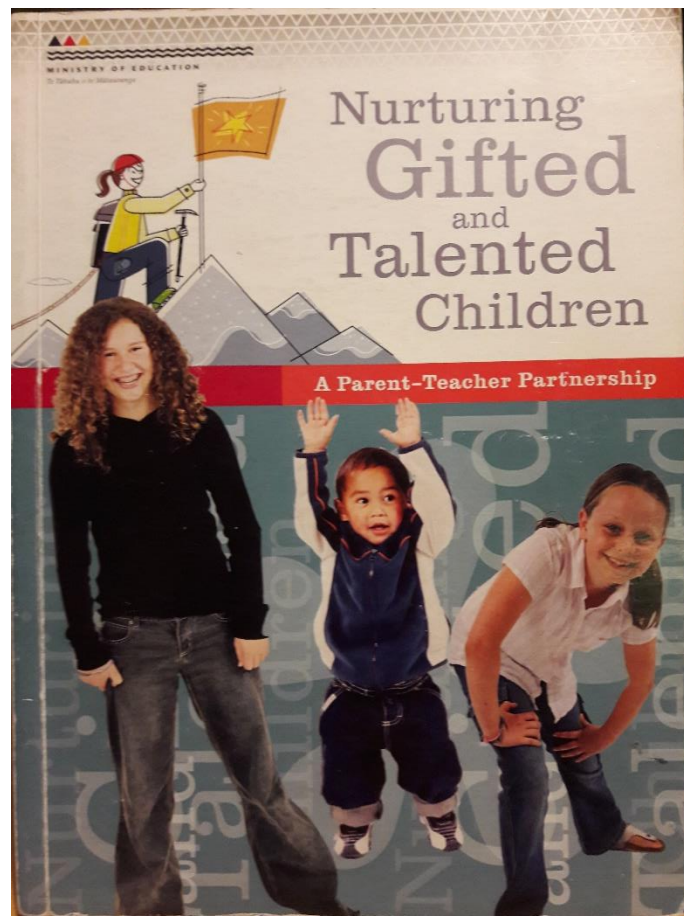
Jižní Korea má vedle školského zákona zvlášť zákon o vzdělávání nadaných

Izrael nemá legislativu k nadaným, má ale fungující systém.

Na dotaz (na izraelském ministerstvu školství), jak je možné, že je tedy péče o nadané financována, jsme dostali odpověď:

„Naše vláda ví, že je to důležité“.

Nový Zéland – legislativa k nadaným není,
vstřícnost ministerstva školství a spolupráce s rodiči je.

Leo Pahkin, Finsko

- Je třeba podporovat rozvoj každého jedince – od handicapovaných po nadané (včetně nadaných).
- Interpretace, že je třeba pomáhat jen slabším, aby se snížil rozdíl mezi oběma skupinami, je mylná.
- *Z diskuze v rámci tématické sekce moderované Leo Pahkinem 19.10. a z osobního rozhovoru L.P. a autorky (E.V.) 20.10.2012 na konferenci **Systemic strategies in teaching gifted students – a way to the future of education**, 19.-20.10.2012 ve Varšavě.*

Diagnostika nadání:

- **Není podstatná –**
je užitečná **pouze jako doplňující informace** v případech, kdy jsou problémy, které se nedaří obvyklými přístupy (ve Finsku – tedy ve srovnání s ČR mnohem efektivněji) řešit.
- **Podstatný je způsob práce se žákem,**
včasné zachycení a náprava případných obtíží tak, **aby problém nenarůstal.**

Důležitá je kvalita učitelů

- – jejich **osobnost**, motivace, vzdělání, samostatnost, a **zodpovědnost**.
- Finští učitelé procházejí **přísným výběrem** a **kvalitním vzděláním**.

Poté jsou **považováni za kompetentní odborníky**, čemuž odpovídá **míra jejich samostatnosti**.

Míra řízení a (ne)potřeba kontroly a pomoci

- Vzhledem k charakteristikám finského vzdělávacího systému **není** v této zemi **školní inspekce** a je i **méně požadavků na práci psychologů**.
- **Důkladný a kvalitní způsob práce** ve finských školách **je prevencí problémů**, které se běžně vyskytují v mnoha jiných zemích.
- Příprava učitelů pro práci s nadanými zatím chyběla, ale už se i tato problematika řeší.

Finsko se od ostatních skandinávských zemí velmi liší.

Ve většině středních škol a v některých základních školách (ve Finsku) nejsou ročníky – někde dokonce už od 1.třídy.

Žák postupuje v učivu podle vlastního tempa.

Praxe (nejen) v ČR je jiná.

Může mít underachiever samé jedničky? – a kolik jich ve školách máme?

„Pohádka o hodné holčičce“ (Holandsko) – okamžitá akcelerace

Klárka Gibišová („chci hját na pijáno“) – věk pro ne/přijetí do ZUŠ

Rakousko – má „Bílou knihu o vzdělávání nadaných“

Systemový přístup

Celostní pojetí nadání (v souvislostech)

Od separativních opatření pro pár jedinců
k celostnímu a inkluzivnímu přístupu **pro všechny**
(včetně nadaných)

**Vzdělávání nadaných nemá být doplňkovým opatřením
k regulárnímu vzdělávání.**

Je-li poskytováno „volnočasově“,
je dostupné jen některým žákům.

Co ztrácíme, nepodporujeme-li nadané

„Mnoho nadaných a talentovaných dětí, jestliže se jim nedostává odpovídající podpory, upadá a nerozvíjí své nadání, které by je mohlo dovést k vědeckým objevům, umělecké tvorbě, umožnilo by jim stát se vůdčími osobnostmi nebo prostě jen šťastnými lidmi, s přiměřenou sebedůvěrou. Ignorováním talentů ztrácí i společnost. Ztrácí **tvořivé vůdčí osobnosti ve vědě, umění, politice** a získává frustrované odpadlíky ze škol, společnosti, veřejného života a někdy i ze života vůbec.“

Erika Landau, zakladatelka Institutu pro nadané a talentované děti,
Tel Aviv